

Spis treści

Wstęp	9
I. Czasy przedhistoryczne i początki architektury w zaraniu naszych dziejów	11
Najdawniejsze budownictwo drewniane — Przedhistoryczna osada w Biskupinie — Wczesnohistoryczne osiedla i grody — Początki budownictwa kamiennego, rotundy kościelne — Kościółki cylindryczne na Śląsku	
II. Okres stylu romańskiego	25
Grody i zamki drewniane — Drewniano-ziemne umocnienia miast — Kamienne świątynie podłużne — Pierwsza i druga katedra na Wawelu — Cechy obronne wieżowych kościołów — Pierwszy zamek wawelski — Świątynie klasztorne — Wieża obronna (stołp) jako najdawniejsza część zamku	
III. Budownictwo epoki romańskiej na Śląsku	33
Budownictwo drewniane i murowane — Kościoły duninowskie — Najdawniejsze świątynie Wrocławia i okolicy — Trzebnica, pocysterski kościół okresu przejściowego — Grody obronne (Strzegom) — Rozwój budownictwa sakralnego — Świątynie wiejskie.	
IV. Okres stylu gotyckiego	43
Cechy gotyku w Polsce: mury szczytowe, ściany, wieże, portale i okna — Attyki obronne i dachy pogrążone — Rozwój budownictwa sakralnego, rozplanowania świątyń — Konstrukcja filarowo-sklepienna krakowskiej szkoły budowlanej — Domy mieszczańskie, podcienia — Dalsze cechy budowlane szkoły krakowskiej — Gotyckie budownictwo świeckie, murowane zamki i obwarowania miejskie — Zamki drewniane — Przykłady budownictwa obronnego — Dalsze cechy i rozwiązania w budownictwie świątyń — Trzecia katedra wawelska i kościół Mariacki w Krakowie — Inne świątynie krakowskie XIV—XV wieku — Budownictwo gotyckie w Małopolsce, Wielkopolsce, na Mazowszu i Pomorzu — Rynki i ratusze — Rozplanowanie miast, cechy urbanistyki.	

V. Architektura gotycka na Śląsku 63

Podłoże rozwoju budownictwa — Geneza, rozwój miast i ich system obronny — Wątek drewniany w budownictwie miejskim — Miasta śląskie o zarysie owalnicowym — Okres przejściowy jako początek rozwoju gotyckiego budownictwa sakralnego — Katedra i inne kościoły gotyckie we Wrocławiu — Wrocławska szkoła budowlana, jej właściwości i pokrewieństwo ze szkołą krakowską — Kościoły bazylikowe i halowe na Śląsku w XIV i XV wieku — Świątynie zakonne i wiejskie — Ratusze i zabudowa rynków — Domy mieszczkańskie, plan, podcienia, elewacje szczytowe — Ratusz wrocławski i budynki ratuszowe w innych miastach — Zamki gotyckie, górskie, nizinne i miejskie — Umocnienia miejskie: mury, baszty i bramy wieżowe, przykłady z budownictwa warownego — Właściwości budowy miast — Najdawniejsze budownictwo drewniane na Śląsku

VI. Renesans w Polsce 121

Podłoże rozwoju i cechy miejscowe — Portale i okna renesansowe — Formy i ornamentyka — Mury szczytowe — Attyki typu warownego (budynki wolno stojące) — Attyki na domach mieszczkańskich i ich trzy rodzaje — Krużganki podcieniowe — Podcienia drewniane — Zamki, pałace, wieże, ratusze, kaplice, kościoły — Dwa kierunki stylu odrodzenia: renesans włoski i spolszczony — Zamek królewski i Kaplica Zygmuntowska na Wawelu — Lubelski odcień odrodzenia — Zabytki budownictwa zamkowego — Architektura sakralna — Pałace renesansowe — Ratusze wieżowe i attykowe — Synagogi attykowe — Dwory — Domy mieszczkańskie (attyki, podcienia, szczyty)

VII. Renesans na Śląsku 169

Kontakty kulturalne z Polską, podłoże rozwoju — Rodzaje attyk renesansowych na Śląsku — Wieże i helmy wieżowe — Ściany szczytowe — Portale śląskie — Podcienia sklepienie i drewniane — Urbanistyka miast śląskich — Formy architektoniczne i ornamentalne — Twórczość architekta Roskopfa (z Czech) — Ratusze szczytowe i attykowe, pokrewieństwo z zabytkami w Macierzy — Zamki piastowskie w Brzegu, Legnicy, Oleśnicy i inne — Dziedzińce arkadowane, szczyty i attyki zamkowe — Bramy wieżowe i baszty miejskie — Domy mieszczkańskie: rozplanowanie, architektura, podcienia, wykusze — Domy mieszczkańskie w Brzegu (szczyty bliźniacze i attyki szczytowe), Bolkowie, Jeleniej Górze, Jaworze (podcienia sklepienie) — Domy we Wrocławiu, Nysie, Opolu — Kamienice attykowe — Kościoły, attyki wież, bram i murów cmentarnych — Uwagi końcowe

VIII. Barok, rokoko i neoklasycyzm w Polsce 243

Cechy stylowe i warunki rozwojowe — Dwuwieżowe kościoły barokowe — Pałace i domy w Warszawie i Krakowie — Rokoko i styl Stanisława Augusta — Neoklasycyzm XIX wieku

IX. Barok, rokoko i neoklasycyzm na Śląsku 257

Kierunki rozwojowe, wpływy i cechy — Budownictwo sakralne. Konwikty i kolegia — Uniwersytet Wrocławski — Zmiany w urbanistyce

— Domy mieszczkańskie — Zabytki budownictwa mieszczkańskiego — Wrocław, Nysa, Paczków, Łądek, Głogówek, Opole i inne miasta — Opis domów rynkowych Opola — Neoklasycyzm na Śląsku — Ratusze śląskie XVII—XVIII w. — Budynki pałacowe

X. Budownictwo drewniane 299

Właściwości budownictwa drewnianego — Konstrukcja zrębowa ścian, przyzby i podcienia, odrzwia, dachy — Chaty wiejskie — Dwory wiejskie — Stodoły, spichrze i lamusy (podcieniowe) — Domy mieszczkańskie szczytowe i podcieniowe — Cechy budownictwa sakralnego, rozplanowanie, wątek ścian, dachy, wieże, soboty — Ewolucja baszt drewnianych — Przykłady zabytkowych kościołów drewnianych — Kapliczki przydrożne — Bożnice o cechach swojskich — Budownictwo drewniane na Śląsku i jego cechy — Zabytki kościelne od XVI do XIX wieku: soboty podcieniowe, baszty, dzwonnice, cmentarze — Budownictwo mieszkaniowe na wsi, domki i dworki podmiejskie. Domy podcieniowe w miastach — Zrębowe spichrze piętrowe i stodoły ośmioboczne — Inne budynki drewniane (kuźnie, folusze, wiatraki) — Cechy i właściwości budownictwa drewnianego wspólne dla zabytków całej Polski

Objaśnienia wyrazów fachowych	341
Literatura	344
Краткое изложение	347
Summary	349
Zusammenfassung	351
Spis ilustracji	353
Skorowidz nazwisk	359
Skorowidz miejscowości	361